

Jutlus Nõos P, 17.03.19 kell 11.00, *Reminiscere*

Lektsioonid: 2Aj 20:1–9; 1Ts 4:1–8

Pihikõne: Rm 8:31

Jutlus: Mt 15:21–28

Laulud: 214 (1–5); 327 (1–4, 5); 71 (1–4); 286 (1–4)

*Ja Jeesus lahkus sealt ning läks varjule Tüürose ja Siidoni aladele. Ja vaata, üks neist paigust pärit Kaanani naine tuli ja hüüdis: „Issand, Taaveti Poeg, halasta minu peale! Kuri vaim vaevab mu tütart hirmsasti.” Ent Jeesus ei vastanud talle sõnagi. Ja ta jüngrid astusid ta juurde ja palusid teda: „Saada ta minema, sest ta kisendab meie taga!” Tema vastas: „Mind ei ole läkitatud muude kui Iisraeli soo kadunud lammaste juurde.” Aga naine tuli, heitis ta ette ja ütles: „Issand, aita mind!” Jeesus vastas: „Ei ole ilus võtta laste leiba ja visata koerakestele.” Ent tema ütles: „Ei ole küll, Issand, ometi söövad koerakesed raasukesti, mis nende isandate laualt pudenevad.” Siis Jeesus vastas talle: „Oh naine, sinu usk on suur! Sündigu sulle, nagu sa tahad!” Ja ta tütar paranes selsamal tunnil.*

Tänase pühapäeva kirikukalendri järgne teema on „Palve ja usk“. Loetud kirjakoht seostub tõepoolest nii palve kui ka usuga. Kuid minu arvates on siin tegemist ka teadmise ja teadmise, usu ja palve vahel. Vaadelgem seda meie kirjakohta näitel lähemalt.

Esmalt tekitab võib-olla imestust asjaolu, et paganliku päritoluga Kaanani naine, kes elas Jeesuse kodupaigast Galileast märksa kaugemal, tundis Jeesust nii hästi, et ta oskas teda pidada Taaveti Pojaks, teisisõnu Messiaaks. On muidugi võimalik, et selle teadmise andis naisele Püha Vaim. Kuid võib ka olla, et naine oli lihtsalt Jeesusest juba varem kuulnud. Igal juhul on oluline see, et naisel oli teadmine Jeesuse kui Messia missiooni kohta – ükskõik, kuidas see temani ka polnud jõudnud. Kui naisel seda poleks olnud, poleks ta Jeesuse poole pöördunud.

Sellest võib esmalt teha üldise järelduse, et uskumiseks on tarvis usuobjekti kõigepealt tunda. Pauluski ütleb Rm 10:14: „Aga kuidas nad saaksid uskuda sellesse, kellest nad ei ole kuulnud?“ Siit järeldub kiriku hariduslik missioon, mis on tähtsal kohal eriti protestantluses. Luther pidas haridust väga vajalikuks. Ega muidu poleks ta tõlkinud Piiblit saksa keelde ja soovitanud koolides ladina keelt õpetada. Ega muidu poleks Piiblit Eesti ala maarahvale kättesaadavaks tehtud ja Tartu Ülikooli rajatud. Ega muidu poleks kuni 1940. aastani Eesti koolides usuõpetust õpetatud. Ega muidu poleks pärast Eesti taasiseseisvumist taasavatud kirikukoole – Tallinnas ja Tartus (mille filiaal avatakse nüüd kuuldavasti ka Põlvas). Inimesed peavad teadma midagi Jumalast, Piiblist, Kolmainsusest, kirikust ja kogudusest, selleks et neis saaks tekkida usk.

Kuid usk ei sünni üksnes teadmisest. Peab olema veel midagi. Võib-olla tuleks seda nimetada rahulolematuseks oma olukorraga ja seda koos tõdemusega, et lahendus ei sõltu sinust endast. Selline on meeleheide, enda tunnetamine abituna. Enese jõus veendunud ja rahuloleva inimese südames ei teki usku.

Meie loos on tollel Jeesusest kui Messiasist teadlik oleval naisel suur mure: tema tütar on raskesti haige. Ta ei oska oma mures muud peale hakata kui abi paluda. Ning tekstist tuleb välja, et naine lausa kisendas (sõna ἔκραζεν, mida on tõlgitud 'hüüdis', on vorm verbist κράζω, mis tähendab ka 'kaarna moodi kraaksuma'), mistõttu jüngrite pahameel on arusaadav. Niisiis, too paganast naine, kes tundis Jeesust Messiana, kisendas tema poole, et Jeesus raviks terveks tema tütre.

Niisiis, usk tuleb teadmisest, palve kui kisendamine Jumala poole aga usust.

Nüüd aga jõuab selles loos kätte kummaline moment. Naine, kes tunneb Jeesuse tõelist olemust, usub temasse ja pöördub tema poole konkreetse palvega, leiab Jeesuselt hoopis tõrjuva vastuvõtu. Jeesus ütleb: „Mind ei ole läkitatud muude kui Iisraeli soo kadunud lammaste juurde.” See tähendab seda, et Jeesus ei pidanud oma missiooniks paganate usulekutsumist, vaid püüdis avada Jumalale juutide südamed. Sedasama käsib Jeesus muuseas teha ka oma jüngritel Mt 10:5j: „Ärge minge paganate teele ja ärge astuge samaarlaste linna, pigem minge Iisraeli soo kadunud lammaste juurde!“

Näeme, et üksnes Jumala tundmisest ja tema poole usus ahastavalt hüüdmisest ei piisa selleks, et Jumal vastaks. Midagi on veel tarvis. Mis see võiks olla? Kas palumise järjekindlus ja visadus? Too Kaanani naine ei jätnud tõepoolest jonni, vaatamata sellele, et Jeesus tema palvele midagi ei vastanud, vaid tuli, kummardas ta ette nagu kuninga ette ja palus veelkord abi.

Kuid nüüdki pole Jeesus veel valmis naist aitama. Võrdluseks võime mõelda sarnasele loole Mt 8:5–17, kus Jeesus tervendab Kapernauma paganast väepealiku teenri. Seal on Jeesus kohe valmis väepealiku aitama. Kuid Kaanani naine Jeesuse heakskiitu ei leia. Siiski astub Jeesus naisega nüüd vähemalt dialoogi: „Ei ole ilus võtta laste leiba ja visata koerakestele.” Sellega mõtleb Jeesus muidugi seda, et kui ta on tulnud usule kutsuma iisraeli rahvast, siis ei saa teised rahvad sellega arvestada.

Näeme, et Jeesus käitub eksklusiivselt, välistavalt: tema kuulutus on ühtede jaoks ja mitte teiste jaoks. Kuid kas ei kõla see vastupidi evangeeliumi olemusele, et Jeesus on surnud kõigi inimeste eest? Kas siis tee Jumala riiki polegi avatud kõigile inimestele? Tõepoolest, ei ole! Jumala riik on avatud neile inimestele kes usuvad Jumalasse.

Siin võib nüüd tekkida küsimus: kui Kaanani naine pöördus ahastava palvega mehe poole, keda ta uskus olevat Messias, Kristus, siis kas sellest usust veel ei piisanud? Mis usku siin siis veel lisaks tarvis oli? Kas usul ja usul on vahe?

Seda aitab selgitada põhjus, miks Jeesus ikkagi nõustus naist tema mures aitama. Milline on see põhjus? Naine vastab Jeesusele: „Issand, ometi söövad koerakesed raasukesi, mis nende isandate laualt pudenevad.“ Ja Jeesus ütleb seepeale: „Oh naine, sinu usk on suur!“

Naise usk polnud lihtsalt usk sellesse, et tema ees seisab Jumala Poeg, kes võib-olla suudab tema haige tütre päästa, vaid naise usk oli suur. Mt 17:20 ütleb Jeesus oma jüngritele: „Sest tõesti, ma ütlen teile, kui teil oleks usku sinepiivakese võrra ja te ütleksite sellele mäele: „Siirdu siit sinna!”, siis ta siirduks, ja miski ei oleks teile võimatu.“ Tookord polnud jüngritel vajalikku usku.

Kuid Kaanani naisel oli tõepoolest suur usk. See usk olekski mäe ühest kohast teise liigutanud, kui naine oleks mäel seda teha käskinud. Naise usk polnud kahtlev – et kas selline asi ikka on võimalik või mitte. Ei, naine oli täiesti veendunud, et Jeesus teeb tema tütre nüüd ja kohe terveks. Ja Jeesus tegigi seda.

Siit võib teha kolm järeldust. Esiteks: see suur usk, millest Jeesus oma jüngritele kõneleb, pole mitte lihtsalt teooria, vaid tõepoolest leidub inimesi, kes nii suurt usku omavad.

Teine järeldus on see, et paganad, st siis need, kelle pärast Jeesus pole maailma tulnud, pääsevad ainult suure usu tõttu. Selle tõttu, et nende usk on valitud iisraeli rahva omast kordades suurem.

Ja kolmas järeldus on see, et nii suure usu võib inimesele anda ainult Jumal ise. Sellist usku väljendab meie kirjakohas naise vastus Jeesusele: „...ometi söövad koerakesed raasukesi, mis nende isandate laualt pudenevad.“ Selles lauses väljendub täielik alistumine Jumala tahtele. Selles väljendub veendumus, et mitte midagi siin maailmas ei juhtu ilma Jumala tahteta. Et Jumal ei lase mitte ainult tõusta ja loojuda päikesel ning vallanduda ja hääbuda loodusjõududel, vaid kontrollib ka inimese ihu ja hinge, tundeid ja mõtteid – kõike, mis inimesel on ja mida tal pole.

Selline suur usk on võimalik, kuid inimene peab seda oma elus ootama. Siiski ootama mitte käed rüpes, vaid Jumala sõna õppides, kannatusi taludes, Jumala poole hüüdes. Leppides sellega, et vastust ei pruugi tulla siis, kui inimene seda tahab.

Kõigel sellele annab siiski aluse Jeesus Kristus. Tema on meie kirjakohas see, kes oma algset meelt muudab ja naisele siiski halastab. Tema on see, kes ütleb Mt 11:28: „Tulge minu juurde kõik, kes olete vaevatud ja koormatud, ja mina annan teile hingamise!“ Oodata tuleb osaduses Jeesusega, siis on kõik võimalik.

Aamen.